

නවකතාවේ කුන්දේරා ව්‍යාපෘතිය

මෙරට සාහිත්‍යකරුවන් හා විචාරකයන් අතර මනෝ විශ්ලේෂකයන්, සමාජ විද්‍යාඥයන් කී දෙනකු ඇත් දැයි කිව නො හැකි ය. එහෙත් අද සාහිත්‍යකරුවන්ට කෙසේ වෙතත් සාහිත්‍ය විචාරකයන්ට මනෝ විශ්ලේෂණය හෝ සමාජ විද්‍යාව හැඩව විචාරයක්කිරීමට නොහැකි වී ඇත. මෙයින් පෙනී යන්නේ අන්කිසිවක් නොව ලෝක මට්ටමෙන් කෙසේ වෙතත් ලංකාවේ සාහිත්‍යකරුවන් හා විචාරකයන් වැටී ඇති අභ්‍යාධයයි. බටහිර සමාජ විද්‍යාව ඇරඹුණු යුගයේ දී සමාජය විශ්ලේෂණයකිරීමට සාහිත්‍යය තිබිය දී තවත් විෂයයක් කුමකට ද යන ප්‍රශ්නය ඒ රටවල නැගුණු බව දැනටමත් කිසි ඇත. එදා බටහිර සාහිත්‍යකරුවා සිටියේ බටහිර සමාජ විද්‍යාඥයාට ඉදිරියෙන් බව එයින් පැහැදිලි වෙයි.

එහෙත් ඒ එදා ය. අද තත්වය වෙනස් වී ඇත. අද බටහිර වුව ද සමාජ විද්‍යාඥයා සිටින්නේ සාහිත්‍යකරුවාට හා විචාරකයාට වඩා ඉදිරියෙන් ය. අද සාහිත්‍යකරුවා තම නිර්මාණ කළයුත්තේ සමාජ විද්‍යාඥයා ඊනියා යථාර්ථය ලෙස දක්වන සමාජීය විද්‍යා ප්‍රවාදවලට අනුකූලවන ආකාරයෙන් ය. එයට අමතරව බටහිර මනෝ විශ්ලේෂකයන් ලෙස පෙනී සිටින්නන්ගේ ප්‍රවාදවලට ද බටහිර සාහිත්‍යකරුවන්ගෙන් කිහිප දෙනකුට හෝ අනුගත වීමට සිදු වී ඇත. වෙනත් අයගේ ප්‍රවාදවලට අනුව තම කතා නිර්මාණයකරන සාහිත්‍යකරුවන්ට කිසි දිනෙක රටකට අවශ්‍ය සාහිත්‍යයක් ගොඩනැගිය හැකි නො වෙයි. ඔවුන් ගොඩනගන්නේ බටහිර සමාජ විද්‍යාඥයන්ට හා බටහිර මනෝ විශ්ලේෂකයන්ට අවශ්‍ය සාහිත්‍යයකි. එහෙත් තමන් එලෙස නොවන ආකාරයෙන් කටයුතුකරන්නේ යැයි පෙන්වීමට සාහිත්‍යකරුවන් පොදුවේ ගත්කල උත්සාහ දරණු දක්නට ඇත.

බටහිර සමාජ විද්‍යාඥයන්ට හා බටහිර මනෝ විශ්ලේෂකයන්ට එලෙසින් බටහිර ම වුව ද සාහිත්‍යකරුවන් කෙරෙහි ආධිපත්‍යයක් පැතිරවීමට හැකිවීමට හේතු වූයේ බටහිර සාහිත්‍ය විචාර යැයි සිතිය හැකි ය. බටහිර සාහිත්‍ය විචාර ඊනියා විද්‍යාත්මක ස්වරූපයක් ගැනීමත් සමග බටහිර විද්‍යාවට සාහිත්‍ය කෙරෙහි කළහැකි බලපෑම වැඩිවිය. එහෙත් මේ තත්වයට ඇතුළු බටහිර සාහිත්‍යකරුවන් විරෝධයක් දක්වන අයුරු දැකගත හැකි ය. මිලාන් කුන්දේරා මහතා නවකතාවෙන් කෙරිය යුත්තේ වෙනත් ක්‍ෂේත්‍රයකින් නොකෙරෙන දෙයක් යැයි පවසන්නේ කරුණු දෙකක් හේතුකොටගෙන යැයි සිතිය හැකි ය.

එක් පැත්තකින් බටහිර ශ්‍රීක යුදෙව් ක්‍රිස්තියානි චින්තනයෙහි ඇති වෙන්කිරීම හේතුවෙන් අද බටහිර රටවලට නවකතාව අනෙක් විෂයයන්ගෙන් වෙන්කරගැනීමට අවශ්‍ය වී ඇත. අනෙක් පැත්තෙන් නවකතාව හා කෙටිකතාව බටහිර සමාජ විද්‍යාවෙහි හා බටහිර මනෝ විශ්ලේෂණයෙහි ආධිපත්‍යයෙන් ගලවාගැනීමට අවශ්‍ය වී ඇත. කරුණු දෙකක් ලෙස පෙනී ගිය ද ඒ එකම කරුණක් යැයි අවශ්‍ය නම් කීමේ හැකියාවක් ද වෙයි. එයට හේතුව ආධිපත්‍යයෙන් ගලවාගැනීම යනු අවසානයේ දී වෙන්කිරීමක් ද වීම ය.

කලාව වෙනම විෂයයක් ලෙස පහළොස්වැනි සියවසේ දී වන්කරගත් බටහිරයෝ පසුව නවකතාව හා කෙටිකතාව අනෙක් කලාවන්ගෙන් හා සාහිත්‍ය ප්‍රභේදවලින් වෙන්කරකර ගත්හ. එහෙත් ඔවුන් නොදැනුවත්ව ම කෙටිකතාව හා නවකතාව බටහිර සමාජවිද්‍යාවෙහි හා මනෝ විශ්ලේෂණයෙහි බලපෑමට හා ආධිපත්‍යයට හසු වී ඇත. මිලාන් කුන්දේරා මහතාගේ ව්‍යාපෘතියට අනුව කෙටිකතාවෙහි හා නවකතාවෙහි තිබිය යුත්තේ වෙනත් ක්‍ෂේත්‍රයක නොමැති දේ ය. එසේ නම් බටහිර සමාජ විද්‍යාවෙහි හා බටහිර මනෝ විශ්ලේෂණයෙහි දැනුම නවකතාවල හා කෙටිකතාවල අනිවාර්යයෙන් ම අඩංගුවීම අවශ්‍ය නො වෙයි.

මිලාන් කුන්දේරා මහතාගේ ව්‍යාපෘතිය බටහිර අනෙක් සාහිත්‍යකරුවන් පිළිගතහොත් එවිට නවකතාව හා කෙටිකතාව බටහිර සමාජ විද්‍යාවෙන් හා බටහිර මනෝ විශ්ලේෂණයෙන් වෙන්වනු ඇත. එවිට නවකතාව හා කෙටිකතාව ඒ විෂයයන්ගේ ආධිපත්‍යයෙන් ද මිදෙයි. එහෙත් මේ ව්‍යාපෘතියට බටහිර රටවල ලැබෙන ප්‍රතිචාරය එතරම් යහපත් යැයි කිවහැකි නො වෙයි. එයට හේතුව මිලාන් කුන්දේරා මහතා නවකතාවෙන් අනෙක් ක්‍ෂේත්‍රවලින් නොකෙරෙන දෙයක් විය යුතු යැයි කීමෙන් අදහස්කරන්නේ කුමක් දැයි පැහැදිලි නො වීම ය.

නවකතාව හා කෙටිකතාව අවසාන වශයෙන් ගත්කල භාෂාව මාධ්‍යය කරගත්තේ වෙයි. චිත්‍ර ශිල්පියකු තම හැඟීම් විස්තර කරන්නේ පාට, රේඛා, හැඩතල ආදිය යොදාගනිමිනි. නවකතාකරුවාට හා කෙටිකතාකරුවාට ඇත්තේ භාෂාව ය. භාෂාවේ වචන, ප්‍රයෝග ආදිය යොදාගැනීම හැරෙන්නට එහි දී වෙනත් විකල්පයක් නැත. මෙතෙක් සාහිත්‍යකරුවන් කර ඇත්තේ භාෂාව යොදාගෙන කතන්දරයක් හෝ කතන්දර හෝ කීම ය. එනම් කතන්දර නිර්මාණය කිරීම ය. එසේ කතන්දර කීමේ දී මුල මැද අග සහිත කතා පමණක් නොව සැබෑ කතා ද නිර්මාණය විය යුතු ය යන අදහස බටහිර ප්‍රචලිත විය.

එහෙත් කතාවක් සැබෑ ද නැත් ද යන්න තීරණය කරන්නේ කෙසේ ද යන ප්‍රශ්නය නැගුණු විට සාහිත්‍යයට වෙනත් සෞන්‍යකට පා නැගීමට සිදුවිය. බටහිර නවකතාකරුවා තමන් නොදැනුවත්ව ම බටහිර සමාජ විද්‍යාවේ ආරම්භකයා බවට පත්විය. තම කතාවෙන් ඇත්ත දෙයක් කිව හැක්කේ සමාජයේ සිදුවන දේ ගැන කීමෙන් මිස දිව්‍ය ලෝකයේ හෝ වෙනත් නැතක සිදුවන දේ ගැන කීමෙන් නොවන බව නවකතාකරුවාට වැටහිණි. එය එක්තරා අයුරකින් ගත්කල නවකතාව පරීක්ෂාවට ලක්කිරීමක් විය. නවකතාවෙන් හෝ කෙටිකතාවෙන් හෝ කියැවෙන දෙය සමාජයේ සැබවින් ම සිදුවන දේ විය යුතු ය යන අදහස තහවුරු වූ විට නවකතාවෙන් හෝ කෙටිකතාවෙන් හෝ අදාළ දේ සිදුවන්නේ ද නැත් ද යන්න විනිශ්චයකිරීම විචාරකයාගේ කාර්යය බවට පත්විය.

සාහිත්‍යය තාත්වික විය යුතු ය යන අදහස පිටුපස ඇත්තේ සාහිත්‍යයෙන් සැබෑ ලෝකය නිරූපණය විය යුතු ය යන්න ය. සාහිත්‍යකරුවා යමක්, එනම් කෙටිකතාවක් හෝ නවකතාවක් හෝ නිර්මාණයකරන බව පැහැදිලි ය. ඒ නිර්මාණයක් වුවත් එයට සීමා වෙයි. එහි නිර්මාණය විය යුත්තේ සැබෑ ලෝකය මිස අද්භූතවාදී ලෝකයක් නො වෙයි. අභයසිංහ පියාසීර මිනිසුන්, තනාකරන අශ්වයන් සාහිත්‍යයෙහි නොතිබිය යුතු ය යන මතය එදා ඇතිවිය. එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර මහතා ඊනියා සිංහල පාඨකයාට හඳුන්වාදුන්නේ මේ සාහිත්‍ය විචාරය ය. එය තාත්විකවාදය නමින් ප්‍රචලිත විය.

එහෙත් සරච්චන්ද්‍ර මහතා නොදැනුවත්ව බටහිර සාහිත්‍ය ලෝකය එදත් ඉන් ඔබ්බට ගොස් තිබුණි. බටහිර නවකතාව හා කෙටිකතාව සමාජයේ සැබවින් ම සිදුවන දේ මිස කාලපනික ලෝකයක ඇති දේ නිරූපණය නොකළ යුතු ය යන්න කීමත් සමග ඒ කෘතීමල සමාජ විද්‍යාවක් ද ඇති විය. අප කලින් සඳහන්කර ඇති ආකාරයට ඒ සමාජ විද්‍යාව බටහිර නවකතාවෙන් කැඳී වෙන ම සමාජ විද්‍යාවක් ලෙස වර්ධනය වීමට පටන්ගත්තේ. බටහිර සමාජ විද්‍යාවේ වර්ධනයත් සමග නවකතාව ඊනියා යථාර්ථවාද පසුපස ගමන්කරන්නට විය.

කුන්දේරා මහතා කියන්නේ බටහිර නවකතාව මේ අවුරුදුවෙන් කැඩී යුතුය යන්න ය. නවකතාවෙන් සැබෑ තාත්වික හෝ යථාර්ථවාදී හෝ කතා කීම අවශ්‍ය නැතැයි ඔහු කියේ. ඊනියා මුල මැද අග සහිත කතා නවකතාවේ තිබීම අවශ්‍ය නැතැයි යනුවෙන් මතයක් බටහිර පැතිරීගියේ ද මෙවැනි අදහස් සමග ය. එහෙත් පිලිතුරක් ලැබිය යුතු ප්‍රශ්නය වනුයේ නවකතාවෙන් සිදුවිය යුත්තේ කුමක් ද යන්න මිස නොසිදුවිය යුත්තේ කුමක් ද යන්න නො වෙයි. ඒ ප්‍රශ්නයට පැහැදිලි පිලිතුරක් දීමට කුන්දේරා මහතා හෝ බටහිර වෙනත් කිසිවකු හෝ සමත් වී නැතැයි යන්න මගේ විශ්වාසය වෙයි.

නවකතාවෙහි තිබිය යුත්තේ කතාවක් නොව භාෂා භරණයක් යැයි කීවහොත් ඉන්පසු පැහැදිලිකිරීමට සිදුවන්නේ මේ භාෂා භරණය කුමක් ද යන්න ය. නවකතාවක කතාවක් නොමැතිව හුදු භාෂා භරණයක් පමණක් තිබිය හැකි ද? අද ඇතැම් විචාරකයන් කියන්නේ සාමන් රූපී මහතාගේ නවකතාවල භාෂාව නිර්මාණාත්මක ව යොදාගන්නා බව ය. එහෙත් එසේ නිර්මාණාත්මකව යොදාගන්නේ කුමක් සඳහා ද? භාෂාව නිර්මාණාත්මක ව යොදාගැනීම යන්නෙන් අදහස්කරන්නේ කුමක් ද? එසේත් නැතහොත් මිලාන් කුන්දේරා මහතා ම ලියා ඇති නවකතාවල ඇති භාෂා ප්‍රයෝග කවරේ ද? නවකතාව යනු ගඳු කාමයක් ද? කාමයක වුව ද කතාවක් නැත් ද?

භාෂාව නිර්මාණාත්මක ව යොදාගැනීම යනු වචනයකට වෙනත් අර්ථයක් හෝ ව්‍යාකරණය වෙනස්කිරීම මගින් නව අර්ථකථනයක් හෝ දීමක් ද? භාෂාව යම් රිද්මයකට අනුව ගලායෑම නිසා පමණක් නවකතාවක් කියවන පාඨකයකුට

රසයක් විඳිය හැකි ද? ඇතැම් සිංහලයෝ හින්දි වචනයක්වත් හොදැන හින්දි ගීතවල රස විඳිති. ඒ ගීතවල වචනවල අර්ථය නොවැටහෙන නමුත් එහි දී රසයක් විඳින්නේ කෙසේ ද? හින්දි භාෂාව ලාලිත භාෂාවක් යැයි කියනු ලැබෙයි. එසේ නම් ගීතයේ රසය ඇත්තේ මේ භාෂා ලාලිතයේ ද? ගීතයේ ඇති වචන තාලයකට නැතිව කියාගෙන ගියහොත් රසයක් ජනනය වෙයි ද?

භාෂා ප්‍රයෝගවල රසයක් ඇති නමුත් හුදු භාෂා ප්‍රයෝග මත පමණක් කෘතියක් බිහිකිරීමෙන් පාඨකයා ඉන් රසයක් විඳගන්නේ ද යන්න ප්‍රශ්නයකි. යම් අයුරකින් එලෙස එක් කෘතියකින් හෝ කෘති කිහිපයකින් හෝ රසයක් වින්ද ද එය සාධාරණීකරණයකට (generalization) ලක්කළ හැකි ද යන්න තවත් ප්‍රශ්නයකි. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත් පාඨකයන් හුදු භාෂා ප්‍රයෝගවලින් ලැබෙන රසය විඳීමට පමණක් දිගින් දිගට නවකතා මිල දී ගනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු විය හැකි ද?

අද සාමන් රූෂ්ඩ් මහතාගේ හෝ අරුන්දතී රෝයි මහත්මියගේ හෝ නවකතාවල භාෂා ප්‍රයෝග ගැන කතාකරන සාහිත්‍ය විචාරකයන් නොකියන කරුණු ඇත. රූෂ්ඩ් මහතාට එරෙහිව මුස්ලිම් ලෝකයෙන් මරණීය තර්ජන (ගැට්ටා නම් දණ්ඩනය ද දැනිව) එල්ල වූයේ හුදෙක් භාෂා ප්‍රයෝගවලට පමණක් විරුද්ධත්වය පළකිරීමට ද? අරුන්දතී රෝයි මහත්මිය බටහිරයන්ට විරුද්ධව ඇතැම් දේ කියන නමුත්, බටහිරයන් ඇය ඊනියා වාම රැකිකල් මතධාරිණියක ලෙස ලෝකයට හඳුන්වාදෙනු ලබන නමුත්, ඇයට ඉන්දියාවේ සාමාන්‍ය පාඨකයන් අතර ජනප්‍රියභාවයක් අත්කරගත නොහැකි වී ඇත්තේ ඇයි? මේ අයගේ කෘතිවලට විශාල ප්‍රසිද්ධියක් හා ඇගයීමක් ලැබෙන්නේ හුදු භාෂා ප්‍රයෝග නිසා නොව ඔවුන් කතා කියන බැවින් හා ඒ කතා බටහිර ක්‍රිස්තියානි නූතනත්වයේ ආධිපත්‍යය තහවුරුකරන නිසා ය.

මහාචාර්ය නමින් ද සිල්වා